

**ПОЛТАВСЬКА ВЧЕНА АРХІВНА КОМІСІЯ
ЯК ОСЕРЕДОК ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ**

У статті аналізується вплив загальнодержавних та губернських владних структур, а також приватної ініціативи на становлення та розвиток діяльності Полтавської вченої архівної комісії, як одного з головних осередків архівної справи на Полтавщині кінця XIX – початку XX ст. Проаналізовано багатовекторність історико-краєзнавчої діяльності Полтавської вченої архівної комісії та окремих її членів.

Ключові слова: Полтавська вчена архівна комісія, архівна справа, історико-краєзнавчий рух

В статье анализируется влияние общегосударственных и губернских властных структур, а также частной инициативы на становление и развитие деятельности Черниговской губернской архивной комиссии, как главного центра архивного дела в Черниговской губернии конца XIX – начала XX ст. Проанализирована многовекторность историко-краеведческой деятельности Полтавской ученой архивной комиссии и отдельных ее членов

Ключевые слова: Полтавская ученая архивная комиссия, архивное дело, историко-краеведческое движение.

The impact of nationwide and provincial authorities on the establishment and development of Poltava scientific archival commission as one of the main centers of archives in Poltava in the late XIX – early XX century is analyzed in this article. The role of private initiative in particular the issues of financing and donations to regional archival center is being studied. Spacious performance of Poltava scientific archival commission and activity of its individual members are analyzed. Such directions of commissions' activity as archiving, archaeology, ethnography, establishing museums, protection and preservation historical monuments, memorial perpetuating historical sites of Poltava province, publishing historical and regional literature are shown. The issue of bonds of Poltava scientific archival commission with local historical centers in other provinces and regions is examined. The participation of members of the commission at the Russian archaeological congresses is elucidated. The educational activity of the commission, as well as work in promoting the studying history of the local region among the general public is analyzed. The significant contribution of this scientific and educational institution to the deployment of historical and regional movement in Poltava is determined.

Keywords: Poltava scientific archival commission, archiving, historical and regional movement.

Постановка проблеми. Наприкінці XIX – початку XX ст., у Полтавській губернії, як і в інших регіонах Лівобережної України, відбулось організаційне оформлення історико-краєзнавчого руху. Становлення й розвиток у губернії архівної справи та інших напрямів історико-краєзнавчої роботи стало одним з першочергових завдань розгортання руху. Збір та обробка архівних документів, їх збереження й систематизація, регулярні наукові розвідки, пам'яткоохоронна та науково-видавнича діяльність – все це потребувало неабияких зусиль з боку місцевих краєзнавців. Утім, не менш важливою була увага до цієї проблеми з боку як державних владних структур, так і, в цілому, всієї губернської громадськості. Процес консолідації всіх цих факторів, створення передумов для організації системної архівної та, в цілому, історико-краєзнавчої роботи в регіоні, організаційні аспекти діяльності Полтавської вченої архівної комісії, як провідного архівно-дослідницького центру в губернії – все це є важливі питання, що потребують детального вивчення при висвітленні повноцінної картини розвитку історичного краєзнавства на Полтавщині.

Аналіз актуальних досліджень. Важливим джерелом для вивчення діяльності Полтавської вченої архівної комісії є друковані матеріали, які вміщені у збірниках її «Праць». У них зібраний та узагальнений значний фактичний матеріал щодо участі відомих діячів науки та культури в роботі архівної комісії, основні напрями її діяльності.

Важливі напрями історико-краєзнавчої діяльності архівної комісії висвітлені у дослідженнях відомого полтавського дореволюційного вченого-краєзнавця Л. Падалки, який входив до складу цього історико-краєзнавчого осередку. Серед публікацій, що стосуються окремих аспектів діяльності Полтавської вченої архівної комісії, слід відзначити дослідження Б. Года та В. Лобурця. Зокрема, автори розглядають питання участі в роботі комісії відомих дореволюційних дослідників.

Утім, досить мало вивченими залишаються питання вивчення й аналізу чинників, що відігравали важливу стимулюючу роль у самому становленні та розвитку Полтавської архівної комісії як осередку не тільки архівної справи, а й, у цілому, історико-краєзнавчої

роботи в губернії. Зокрема, це питання внеску владних структур і приватної ініціативи в розгортання архівних досліджень у регіоні, а також фінансування та пожертвування до Чернігівської губернської архівної комісії.

Мета статті. Проаналізувати чинники, які сприяли розгортанню архівно-дослідної роботи в Полтавській губернії наприкінці XIX – початку XX ст. Визначити вплив владних структур та приватної ініціативи на становлення та розвиток краєзнавчої діяльності Полтавської вченої архівної комісії. Дослідити питання фінансування та пожертвування до регіонального архівного центру. Висвітлити участь відомих краєзнавців у роботі комісії. Визначити внесок цього науково-просвітницького закладу в розгортанні історико-краєзнавчого руху на Полтавщині.

Виклад основного матеріалу. Системна робота щодо зібрання та вивчення архівів на Полтавщині була розпочата в кінці XIX – на початку XX ст. Слід зазначити, що держава при цьому не тільки підтримувала ініціативу місцевих краєзнавців, але й доволі часто сама виступала ініціатором проведення архівно-дослідних заходів. Головним чином, увага владних структур до розвитку архівної справи в губерніях була пов'язана з початком державної систематизації всіх існуючих архівів в імперії, яка активно проводилась урядом на початку XX ст. Так, на початку XX ст. Міністерством внутрішніх справ були розіслані до губернських статистичних комітетів запити щодо стану архівів в тій чи іншій губернії. Ці запити містили спеціальні анкети, складені Московським археологічним товариством, з багатьма питаннями стосовно стану місцевих архівів [1, арк. 2].

Також треба відмітити наявність окремих випадків позитивного ставлення до проведення заходів історико-краєзнавчого характеру особисто російського імператора Миколи II. Так, у 1911 р. з ініціативи Миколи II при Російському Історичному Товаристві було створено Особливу Комісію, завдання якої полягало у збиранні відомостей про стан архівів у Російській імперії. Цей захід дав змогу зробити систематизоване дослідження архівів у губернських і повітових містах усієї держави. Звітували про стан архівів у губерніях, головним чином, місцеві осередки архівної справи, зокрема губернські архівні комісії.

Систематизацію даних про стан архівів на Полтавщині було здійснено членами Полтавської вченої архівної комісії. Відомості про обстеження архівів були надіслані практично з усієї Полтавської губернії представниками наукових і громадських кіл: з Полтави – від І. Ф. Павловського, з Костянтинограду – помічника акцизного наглядача В. С. Засядько, з Лохвиці – священика В. І. Трипільського, з Миргороду – П. В. Рогачея, з Переяслава – священика Ф. Д. Зубкова, з Пирятина – директора гімназії Г. Тростянського, з Лубен – члена комісії М. Г. Астряби, з Золотоноші – вчителя гімназії М. О. Злобінцева, з Кобиляк – члена комісії, вчителя чоловічої гімназії П. О. Гнедича, з Кременчука – члена комісії, вчителя комерційного училища С. В. Раклицького, із Хорола – С. В. Тарасова, з Ромен – В. О. Щепотьєва [2]. У 1910 р. до Полтави надійшов офіційний запит щодо відомостей з історії формування в цих губерніях Малоросійських козачих полків під час Вітчизняної війни 1812 р. Здійснення цього, деякою мірою, історико-краєзнавчого заходу було пов'язано з відкриттям у Москві Музею 1812 року. Надіслав запит, створений за ініціативи Миколи II, особливий комітет, що займався безпосередньо формуванням музейних експозицій [3, с. 207].

В окремих випадках, на рівні губернської влади, проводилися заходи щодо збереження та наукового вивчення місцевих архівних матеріалів. Так, у 1890 році до Харківського історичного архіву надійшов цілий архів старих справ із Полтавського губернського управління. Справи ці, у кількості приблизно 2100 штук, скупчені були у 280 в'язанках, вагою більше 163 пудів. Зібрані вони були частково зі справ Катеринославського намісництва та Новоросійського губернського правління, частково – зі справ Чернігівського намісницького правління і потім були передані до Полтавського губернського правління. Серед цих справ було кілька в'язок (18) Рум'янцевського опису Малоросії. Решта ж справ містили інший матеріал щодо вивчення історії краю [4, с. 25-26].

Повноцінне існування такого історико-краєзнавчого осередку, як Полтавська вчена архівна комісія, значною мірою залежало від фінансування як офіційного, так і

пожертвувального характеру. Найбільш регулярні пожертвування коштів надходили з боку окремих земств губернії. Втім, окрім губернського та повітових земств, серед жертвувачів зустрічаються також заклади загальнодержавного значення, а саме Міністерство внутрішніх справ та Імператорське російське історичне товариство. Це підтверджує наявність позитивної ролі заходів офіційних кіл щодо розвитку історичного краєзнавства. Слід визначити, загальна сума жертвуваних коштів поступово збільшувалась і, порівняно з фінансуванням у перші роки існування архівної комісії (949 крб. 50 к. у 1903 році), вже у 1916 р. складала в декілька разів більшу суму, а саме 3474 крб. 25 к. Цей факт є доказом зростання допомоги як земств, так і офіційних закладів процесу розвитку історичного краєзнавства у Полтавській губернії.

У Полтавській губернії вчена архівна комісія була створена 26 жовтня 1903 р. за ініціативою місцевого губернатора князя М.П.Урусова [5, с. I – II]. До складу почесних членів архівної комісії входили такі відомі вчені, як професор вищих жіночих курсів у Петербурзі О. Я. Єфименко, професори Київського університету В. Б. Антонович і М. П. Дашкевич, професори Харківського університету Д. І. Багалій, М. Ф. Сумцов і О. С. Лебедев, визнані історики Д. І. Яворницький, О. І. Левицький, В. С. Іконников, І. Є. Забелін, відома полтавська меценатка К. Я. Скаржинська, директор Московського Археологічного інституту О. І. Успенський, директор Петербурзького Археологічного інституту М. І. Покровський, голова Московського Археологічного товариства П. С. Уварова та інші [6, с. 16 – 17].

Серед дійсних членів Полтавської архівної комісії була ціла плеяда відомих вчених – справжніх подвижників історико-краєзнавчої справи, зокрема, В. О. Бучневич, В. І. Василенко, І. А. Зарецький, О. Ф. Мальцев, В. П. Милорадович, В. Л. Модзалевський, І. Ф. Павловський, Л. В. Падалка, В. О. Щепотьєв та багато інших [7].

Від самого початку існування навколо Полтавської вченої архівної комісії згуртувались представники місцевої наукової, літературної та мистецької інтелігенції, любителі краєзнавства. Цей фактор відразу визначив основні напрямки роботи комісії, тим самим зробивши її діяльність багатогранною. Безумовно, пріоритетним у роботі Полтавської вченої архівної комісії було питання розвитку архівної справи в губернії. Крім збору та вивчення окремих архівних документів, комісія здійснювала заходи щодо виявлення і систематизації всіх архівів в губернії, а також визначення їхнього стану. Так, в 1914 р., виконуючи доручення Російського історичного товариства, Полтавська архівна комісія організувала збір відомостей стосовно різних архівів губернії. Для цього була створена комісія, до складу якої увійшли І. Ф. Павловський, Л. В. Падалка, В. А. Щепотьєв та інші дослідники місцевих старожитностей. Комісією були розроблені проекти анкет для обслідування архівів міст, церков і волостей Полтавської губернії. При чому, для більшої результативності заходу, ці анкети були розіслані конкретним особам, головним чином, з представників місцевої інтелігенції [8, с. 8].

Для більш детального обстеження церковних архівів, в листопаді цього ж року до всіх релігійних установ Полтавської губернії були розіслані листи [8, с. 9].

Результати цієї роботи надали можливість Полтавській вченій архівній комісії підпорядкувати і систематизувати місцеві архіви, що значно поліпшило подальше здійснення археографічних досліджень.

Значну роботу проводили члени Полтавської вченої архівної комісії зі збереження й охорони місцевих історичних пам'яток. У 1906 р. Міністерство внутрішніх справ надіслало в комісію проект положень з охорони пам'яток давнини. Була створена спеціальна комісія з членів архівної комісії, до складу якої увійшли А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка та І. Ф. Павловський. Ураховуючи пропозиції Міністерства внутрішніх справ, новостворена комісія розробила свою програму по збереженню історичних пам'яток. Головний наголос у програмі робився на якнайшвидше створення історико-краєзнавчих осередків у губерніях, активізацію їхньої діяльності, а також залучення широких кіл громадськості, губернських та загальнодержавних владних структур до реалізації пам'яткоохоронної справи [6, с. 11-12].

Для обстеження й обліку місцевих старожитностей Полтавська архівна комісія відряджала своїх членів до повітів губернії з метою виявлення та детального огляду пам'яток. Так, у квітні 1905 р. у відрядження по Полтавській губернії було відправлено одного з членів комісії Є. М. Сердюка, який мав сфотографувати різні пам'ятники архітектури, зокрема стародавні церкви. Практично одночасно для опису пам'ятників давнини, що збереглися в окремих повітах губернії, було направлено І. А. Зарецького. У 1907 р. Л. В. Падалка і С. Т. Сиротенко здійснили екскурсію до Костянтиноградського повіту Полтавської губернії, для обслідування знайдених там «кам'яних баб». Влітку 1913 р. Л. В. Падалка здійснив обслідування археологічних пам'яток на Переяславському Подніпров'ї [6, с. 13].

У 1914 р. Полтавська архівна комісія рішуче виступила проти перенесення в інше місце рідкісного архітектурного пам'ятника в Полтаві – Покровського храму. Аргументуючи це небезпекою руйнації при перенесенні, а також непридатністю умов нового місця, архівна комісія зуміла відстояти визначний архітектурний пам'ятник Полтавщини [8, с. 6].

Слід відзначити також роботу Полтавської архівної комісії стосовно привернення уваги широкого кола громадськості та офіційної влади до увічнення історичних місць Полтавської губернії. Так, в 1907 р. у зв'язку з підготовкою до святкування 200-річчя Полтавської битви, архівна комісія звернулась до губернських та загальнодержавних органів влади з пропозицією організувати всеросійську підписку на збір коштів для будівлі на місці Полтавської битви пам'ятника Петру І. Згодом надійшло відповідне царське розпорядження щодо створення, під головуванням місцевого губернатора, Комітету з питань організації всеросійської підписки [9, с. 188 – 189].

Історико-краєзнавча діяльність Полтавської архівної комісії була відома далеко за межами Полтавської губернії. Члени архівної комісії регулярно запрошувались взяти участь у всеросійських археологічних з'їздах. Так, у роботі Харківського археологічного з'їзду (1902 р.) взяв участь відомий Полтавський дослідник старожитностей Л. В. Падалка; Катеринославського з'їзду (1905 р.) – Л. В. Падалка і А. П. Потоцький; Чернігівського (1908 р.) – С. Т. Сиротенко; Новгородського (1911 р.) – знову Л. В. Падалка [6, с. 13].

Значний внесок у розвиток історичного краєзнавства в губернії Полтавська вчена архівна комісія зробила своєю активною популяризацією місцевих історико-краєзнавчих досліджень. Насамперед цей аспект було виражено у видавничій діяльності комісії. Полтавська вчена архівна комісія видала 15 випусків своїх «Праць» загальним обсягом понад 200 друкованих аркушів [2; 5–6; 8–22]. Видані під редакцією О. Ф. Мальцева, І. Ф. Павловського і Л. В. Падалки, «Праці» та «Звіти» містили безліч історико-краєзнавчих матеріалів, а також висвітлювали результати роботи по вивченню історичного минулого Полтавської губернії. Так, в одному тільки випуску «Звіту Полтавської вченої архівної комісії за 1915 рік» перелік доповідей і виданих праць історико-краєзнавчої тематики, що містили значний обсяг історико-краєзнавчої інформації, нараховує більше двох десятків [10]. Це, безумовно, підвищувало інтерес з боку громадськості до проблем розвитку історико-краєзнавчого руху, а також сприяло залученню широких кіл населення Полтавської губернії до участі в історико-краєзнавчих заходах.

Окрім «Праць», Полтавська вчена архівна комісія підготувала до друку «Бібліографічний словник вчених і письменників Полтавської губернії», нею було опубліковано «Актові книги Полтавського городского уряду XVII ст.», а також понад 20 монографічних праць з археології, етнографії, джерелознавства [7, с. 95].

Слід зазначити, що історико-краєзнавча діяльність багатьох членів Полтавської архівної комісії потребує окремого наукового вивчення. Одним з таких членів комісії, багатогранна діяльність якого має стати в майбутньому предметом спеціального дослідження, був відомий полтавський краєзнавець Л. В. Падалка. Цей видатний вчений здійснив значну кількість історико-краєзнавчих досліджень, результати яких були ним висвітлені в численних публікаціях [23–28]. У своїх дослідженнях Л. В. Падалка висвітлив питання заселення території Полтавщини. Крім цього, автором було детально проаналізовано і систематизовано відповіді повітових кореспондентів на питання Полтавського губернського статистичного комітету щодо старого народного побуту в селах та містечках Полтавщини, які були зібрані

протягом 1896–1898 рр. На основі цих матеріалів Л. В. Падалка дослідив процес формування народного побуту в різних повітах Полтавської губернії. Втім, це лише незначна частина діяльності цього відомого науковця по вивченню історії Полтавщини.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Викладений матеріал дає змогу зробити такі висновки: Полтавська вчена архівна комісія була одним із важливих центрів історико-краєзнавчих досліджень в губернії, діяльність якої безпосередньо була пов'язана з розвитком історичного краєзнавства. Утримувалась Полтавська вчена архівна комісія, практично повністю за рахунок губернського та повітових земств. Цей історико-краєзнавчий осередок мав досить широкий спектр напрямів краєзнавчої діяльності, пріоритетними з яких були архівна справа, археологія, етнографія, створення музеїв, охорона та збереження історичних пам'ятників, увічнення пам'ятних історичних місць губернії, видання історико-краєзнавчої літератури тощо. Присутність у складі архівної комісії цілої плеяди видатних вчених і фахівців із різних історико-краєзнавчих наукових напрямків забезпечила високий професійний рівень дослідної роботи, а також широкий спектр наукових інтересів у вивченні історії рідного краю. Завдяки цьому історико-краєзнавча діяльність Полтавської архівної комісії була досить багатогранною, а заходи відрізнялися різноманітністю.

Завдяки своїй активній історико-краєзнавчій діяльності Полтавська вчена архівна комісія посідала одне з перших місць серед історико-архівних закладів дореволюційної України, а також підготувала міцну джерельну базу й кадри дослідників для подальшого розвитку історичного краєзнавства на Полтавщині. Сьогодні, під час розгортання всеукраїнського історико-краєзнавчого руху, безсумнівно, перспективним є вивчення досвіду роботи губернських архівних комісій як провідних дореволюційних краєзнавчих осередків в губерніях Лівобережної України.

ЛІТЕРАТУРА

1. ДАХО. Ф. 51. Оп. 1. Спр. 183. Сведения об архивах учреждений Харьковской губернии по запросу Московского археологического общества.
2. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко. – Вып. 11. / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1914. – 211 с.
3. Труды Черниговской архивной комиссии: Под ред. В. Модзалевского. – Вып. 10. / В. Модзалевский – Чернигов: Тип. Губернского Земства, 1913. – 252 с.
4. Сборник Харьковского Историко-Филологического Общества. – Т. III. – X.: Тип. К. П. Счасни, 1891. – 292 с.
5. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. В. И. Василенко, Л. В. Падалки и И. Ф. Павловского. – Вып. 1. / В. И. Василенко, Л. В. Падалка и И. Ф. Павловский – Полтава: Тип. И. А. Дохмана, 1905. – 209 с.
6. К десятилетию Полтавской учёной архивной комиссии. Отчёт со дня открытия, с 26 окт. 1903 г. по 26 окт. 1913 г. Сост. И. Ф. Павловский / И. Ф. Павловский – Полтава: Т-во Печатного Дела, 1913. – 22 с.
7. Год Б., Лобурець В. Історико-краєзнавчі дослідження на Полтавщині в ХХ столітті / Б. Год, В. Лобурець // Краєзнавство. 1-4, 1999 – С. 95–102.
8. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко. – Вып. 12. / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Тип. Г. И. Маркевича, 1915. – 240 с.
9. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко. – Вып. 7 / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко. – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1910. – 194 с.
10. Отчёт Полтавской учёной архивной комиссии за 1915 г. Сост. И. Ф. Павловский / И. Ф. Павловский – Полтава: Тип. Тип. Г. И. Маркевича, 1916. – 15 с.
11. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. Л. В. Падалки, И. Ф. Павловского. – Вып. 2 / Л. В. Падалка, И. Ф. Павловский – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1906. – 163 с.
12. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко. – Вып. 3. / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1907. – 278 с.
13. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского. – Вып. 4 / И. Ф. Павловский – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1907. – 235 с.

14. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко.– Вып. 5 / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1908.– 240 с.
15. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко.– Вып. 6, ч. 1 / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1909.– 145 с.
16. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко.– Вып. 6, ч. 2 / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1910.– 318 с.
17. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко.– Вып. 8 / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1912.– 193 с.
18. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко.– Вып. 9 / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1912.– 206 с.
19. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко.– Вып. 10 / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1913.– 256 с.
20. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Первый съезд представителей губернских учёных архивных комиссий в Петрограде (6–8 Мая 1914 г.). Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко.– Вып. 13. / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1915. – 251 с.
21. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева и Л. В. Падалки. – Вып. 14. / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1916.– 238 с.
22. Труды Полтавской ученой архивной комиссии. Под ред. И. Ф. Павловского, А. Ф. Мальцева, Л. В. Падалки и В. А. Пархоменко.– Вып. 15. / И. Ф. Павловский, А. Ф. Мальцев, Л. В. Падалка и В. А. Пархоменко – Полтава: Тип. Г. И. Маркевича, 1917.– 166 с.
23. Падалка Л. О древних городках, городищах и насыпных валах на территории нынешней Полтавской губ. / Л. Падалка // Труды Полтавской Ученой Архивной Комиссии. – Полтава, 1905. – Вып. 1. – С. 155 – 209.
24. Падалка Л. В. Что сказало население Полтавской губернии о своём быте / Л. Падалка // Труды XII археологического съезда в Харькове 1902 г.: В 3 т. – М., 1905. – Т. 3. – С. 294.
25. Падалка Л. В. Историческая обстановка формирования старого народного быта в Полтавщине / Л. Падалка // Труды XII археологического съезда в Харькове. 1902 г. – Москва, 1905. – Т. III. – С. 316.
26. Падалка Л. В. О населении Полтавской губернии в бытовом отношении / Л. Падалка // Труды XII археологического съезда в Харькове. 1902 г. – Москва, 1905. – Т. III. – С. 235.
27. Падалка Л. В. Историческая обстановка формирования бытового уклада народной жизни в Полтавщине. / Л. Падалка – Полтава: Тип. Маркевича, 1910 – 19 с.
28. Падалка Л. В. Прошлое полтавской территории и ея заселение. / Л. Падалка – Полтава: Изд-во Полт. учен. архивн. ком., 1914 – 237 с.